

Οι ελληνικές εφημερίδες της διασποράς Κρίκος με την πατρίδα

Νίκη Κατσόγια, Ομότιμη Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου
στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

Τώρα τα λέμε ΜΜΕ. Ούτε καν Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Είμαστε τόσο βιαστικοί που μαζί με όλες τις γλώσσες επικοινωνίας που μαθαίνουμε, εκτός από τη δική μας, πρέπει να μάθουμε και τη γλώσσα των ακρωνυμίων. Και ειδικά το περιεχόμενο του ακρωνύμιου ΜΜΕ διευρύνεται σταθερά όσο η πρόοδος της τεχνολογίας ανακαλύπτει νέες μορφές και δρόμους επικοινωνίας μεταξύ των κοινωνιών και των ανθρώπων. Θα ήταν πράγματι ένα γοπητευτικό ταξίδι στο παρελθόν για να γνωρίσουμε αυτούς τρόπους επικοινωνίας. Από τη σύναξη με το χωνί στο απώτερο παρελθόν –βέβαια το “χωνί” σε μας τους Έλληνες της παλιότερης γενιάς φέρνει κι’ άλλες μνήμες- μέχρι σήμερα οι τρόποι δημοσιοποίησης γεγονότων, αποφάσεων και μέτρων που επέβαλαν οι εκάστοτε εξουσίες έχει τόσο μακρά ιστορία, όσο και η ιστορία του πολιτισμού της ανθρωπότητας. Θα ήταν καλύτερα να πούμε ότι είναι η ίδια η ιστορία της. Σήμερα, ο όρος αυτός αναφέρεται και στην έντυπη πληροφόρηση και κυρίως τις εφημερίδες. Και βέβαια είναι τόσο η αξία της εξέλιξης των μορφών μαζικής επικοινωνίας που έχουν ενταχθεί στα προγράμματα σπουδών πολλών πανεπιστημίων του εξωτερικού και της χώρας μας και ειδικά στα τμήματα σπουδών Μέσων Επικοινωνίας. Ακόμα η βιβλιογραφία που υπάρχει στο θέμα αυτό είναι ογκώδης και το ενδιαφέρον που παρουσιάζει δεν περιορίζεται μόνο στις πανεπιστημιακές αίθουσες. Η ανάπτυξη του είναι τόσο μεγάλη που αξιοποιείται για οικονομικούς σκοπούς. Και ακόμα όσο μεγαλύτερες είναι οι εγγυήσεις ελευθερίας του λόγου τόσο αυξάνεται ο αριθμός τους, χαρακτηριστικό και της διάσπασης των σημερινών κοινωνιών. Ιδεολογίες και συγκρούσεις ιδεολογιών, διάφορα συμφέροντα, οικονομικές επιδιώξεις, που υπηρετούνται μέσα από συγκριμένη αρθρογραφία και κυρίως διαφημίσεις, ακόμα και εκβιασμοί αντιπάλων, δεν είναι άμοιροι για την αύξηση και του αριθμού των εφημερίδων που κυκλοφορούν. Είναι όμως κυριολεκτικά λυπηρό ότι οι εφημερίδες, ως μορφή πληροφόρησης, έχουν σήμερα υποβαθμιστεί και επισκιάζεται ο μεγάλος ρόλος του στην υπηρεσία της ελευθερίας, του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου και της ίδιας της δημοκρατίας. Όμως αν όσα αναφέραμε αφορούν γενικά τον τύπο, και μάλιστα τις εφημερίδες, υπάρχει και μια κατηγορία τύπου, που συνδέεται με την ίδια την ιστορία αλλά και την πορεία του έθνους μας στο παρελθόν,

το παρόν και το μέλλον. Και εδώ αναφερόμαστε αποκλειστικά στις εφημερίδες των Ελλήνων της διασποράς, κυρίως αυτών που εκδίδονται στα ελληνικά αλλά και άλλων στις γλώσσες της χώρας που ζουν. Και βέβαια ο μεγαλύτερος αριθμός αυτών εκδίδεται στην αγγλική. Θα άξιζε πραγματικά να γίνει μια έρευνα για τις εφημερίδες των Ελλήνων της διασποράς, ακόμα και να ενταχθεί ως ειδικό αντικείμενο στο πρόγραμμα σπουδών στα αντίστοιχα τμήματα ΜΜΕ των πανεπιστημίων της χώρας, ώστε να μελετηθεί ο ρόλος τους στην ιστορική πορεία των Ελλήνων στις ξένες χώρες, τις δυνατότητες διασύνδεσής τους με την Πατρίδα και ακόμα να αναζητηθούν τρόποι ενίσχυσης με κάθε μέσο, κυρίως οικονομικό για τη μεγαλύτερη ανάπτυξη και διάδοσή τους και την προβολή τους τόσο εκτός Ελλάδας όσο και μέσα στη χώρα. Για την αξία των ελληνικών εφημερίδων της διασποράς είναι πολύ αντιπροσωπευτικές οι διαπιστώσεις που έχουν γραφτεί από προσωπικότητες των ελληνικών γραμμάτων που διαπρέπουν στο εξωτερικό. Και συγκεκριμένα αναφέρομαι στις διαπιστώσεις του καθηγητή Γιώργου Καναράκη, από το βιβλίο του «Οψεις της Λογοτεχνίας των Ελλήνων της Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας» (2003), όπου γράφει: «Ο Τύπος (εφημερίδες και περιοδικά) του Ελληνισμού της διασποράς γενικά κατέχει ξεχωριστή θέση στην ιστορία του ελληνικού έθνους.. από την πρώτη του εμφάνιση, κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 18ου αιώνα.. Όσον αφορά τον Τύπο των Ελλήνων της Αυστραλίας, αυτός υπήρξε ανέκαθεν αναπόσπαστο μέρος της εκεί ελληνικής παροικιακής πραγματικότητας, γιατί η ιστορία και η εξέλιξη του συνδέονται αμεσότητα με την ιστορία και την εξέλιξη, τις επιτυχίες και τις δοκιμασίες των ελληνικών μας παροικιών στη χώρα αυτή». Σ’ αυτά όμως θα πρέπει να προσθέσουμε και τη βασικότερη λειτουργία του παροικιακού τύπου ως «γέφυρας επικοινωνίας» με την ίδια την πατρίδα. Και αυτό φαίνεται από την αρθρογραφία του παροικιακού τύπου για τη σημερινή πολιτική και οικονομική της πραγματικότητα. Αλλά και η δημοσιοποίηση και στον ελληνικό τύπο δράσεων συμπαραστάσης στον κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα των παροικιακών οργανώσεων είναι πραγματικά συγκινητικά. Όμως και οι γεμάτες ζωντάνια πολιτιστικές εκδηλώσεις των συλλόγων αυτών που προβάλλονται στον ομογενειακό τύπο φέρνουν τον ελληνικό παλμό στα ξένα και ίσως είναι οι πιο θερμοί δίαυλοι επικοινωνίας όσων ζούμε μέσα και όσων έξω από τη χώρα. Επιτρέψτε μου στο μικρό αυτό άρθρο για την αξία του ελληνικού τύπου των Ελλήνων της διασποράς να φέρω σαν αντιπροσωπευτικό παράδειγμα το πο-

λυσέλιδο Χριστουγεννιάτικο ένθετο της ελληνικής εφημερίδας Ο ΚΟΣΜΟΣ, του Δεκεμβρίου 2015, η οποία μου κάνει την τιμή και τη χαρά να με περιλαμβάνει στους συνεργάτες της από την Ελλάδα. Το ένθετο αυτό είναι κυριολεκτικά καθρέφτης όλης της ζωντάνιας, οικονομικής κοινωνικής, πολιτιστικής των Ελλήνων της Αυστραλίας σήμερα. Το εξώφυλλο του κοσμεί η φωτογραφία του Αρχιεπισκόπου Στυλιανού, και τίτλος του: «Ελληνικό Κέντρο Πρόνοιας» και «Σκέψεις για το μέλλον της Παροικίας». Στις εσωτερικές σελίδες του αναφέρεται το έργο του Αρχιεπισκόπου Στυλιανού που συνεχίζει τον ιστορικό ρόλο της ελληνικής ορθόδοξης Εκκλησίας, από την εποχή του Βυζαντίου, στη ζωή των αποδήμων Ελλήνων, αλλά και του ίδιου τους έθνους, με τη συμπάρασταση των ελληνικών οργανώσεων πρόνοιας στήριγμα ζωής, πολιτισμού αλλά και διαφύλαξη των δεσμών με τη μητέρα Πατρίδα.

Ολόκληρο αυτό το θαυμάσιο ένθετο είναι καθρέφτης του σφρίγγου, της ζωντάνιας, της ελληνικής παροικίας στην Αυστραλία. Των δραστηριοτήτων της στην πολιτική και πνευματική ζωή της χώρας, την οικονομία, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό. Οι ευχές επώνυμων Ελλήνων καθώς και εκπροσώπων των αρχών της Αυστραλίας, αλλά και οι σκέψεις και υποδείξεις τους που διατυπώνονται για βασικά θέματα της ομογένειας, του ρόλου και των διεκδικήσεών της στη χώρα αυτή, αλλά και την αξία της συμβολής του τύπου, θα πρέπει ιδιαίτερα να προσεχθούν. Βγαίνουν από την προσωπική τους πείρα ως ενεργών εκλεκτών μελών αυτής της κοινωνίας. Ας μην ξεχνάμε ότι η ιστορία του έθνους μας και του πολιτισμού του «γράφτηκε στην πέτρα και το χαρτί» κι’ έχουμε εθνική υποχρέωση να στηρίξουμε δυναμικά την επιβίωση του ελληνικού τύπου των Ελλήνων της διασποράς, ιδιαίτερα στους δύσκολους καιρούς που βιώνει η χώρα μας και σαν έθνος, που έχει ανάγκη συσπείρωσης όλων των δυνάμεών της. Δε συμφωνώ με την απαισιόδοξη σκέψη που διατυπώνει κλείνοντας το άρθρο του ο αρχισυντάκτης της εφημερίδας Ο ΚΟΣΜΟΣ, Γιώργος Χατζηβασίλης, ότι ίσως το τέλος του παροικιακού τύπου θα φθάσει με το «θάνατο του τελευταίου μετανάστη της πρώτης γενιάς». Κι’ αυτό δεν το γράφω σαν αντίδραση στην απαισιοδοξία του, αλλά γιατί η ίδια η πραγματικότητα των απόδημων Ελλήνων τρίτης γενιάς, όπως διαπιστώνουν σοβαρές επιστημονικές έρευνες στρέφεται στο παρελθόν, στις ρίζες της για τη γνώση της δικής τους ιδιαίτερης ταυτότητας σ’ ένα κόσμο που θέλει να γίνει απρόσωπος. Άλλωστε η οικουμενικότητα των Ελλήνων ως λαού δεν αμφισβητείται. Αντίθετα σήμερα ενισχύεται.

ΚΑΘΕ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

•τηλ.:(02) 9553 6955 •fax:(02) 9553 6944

Ο ΚΟΣΜΟΣ

•e-mail: kosmos@kosmos.com.au

www.kosmos.com.au